

Täysistunto

Tiistai 26.2.2019 klo 14.04—21.21

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi osakesäästötilistä ja laiksi Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 279/2018 vp

Toimenpidealoite TPA 21/2017 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 36/2018 vp

Toinen käsittely, ainoa käsittely

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Toiseen käsittelyyn ja ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Nyt voidaan toisessa käsittelyssä hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Lopuksi päätetään ai-noassa käsittelyssä toimenpidealoitteesta.

Keskustelu

16.18 **Lauri Ihalainen sd:** Arvoisa puhemies! Osakesäästötiliä koskeva lakiesitys on todella nyt toisessa käsittelyssä. Ensimmäisessä käsittelyssä kävimme laajan keskustelun laista, sen tarpeellisuudesta ja siihen liittyvistä pulmista.

Talousvaliokunnan mietintöön sisältyy vastalause niillä perusteilla, mistä jo viimeksi puhuimme. Sen vastalauseen sisältö on siis se, että tämä eduskunta päättäisi, että tämä lakiesitys hylätään. Haluan sen tässä vielä kerran toistaa meidän vastalauseessa olevien allekirjoittaneitten kannanottona.

16.18 **Hanna Sarkkinen vas:** Arvoisa puhemies! Osakesäästötilistä todella käytiin ensimmäisessä käsittelyssä pitkä ja perusteellinen keskustelu, jossa myös itse esitin perusteita osakesäästötiliä koskevan lain hylkäämiseksi. Näin ollen kannatan edustaja Ihalaisen esitystä lain hylkäämisestä.

16.19 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Tarkoitukseni oli kirjoittaa erästä tarinaa tuolla ylös tietokoneelle, mutta huomasin tämän keskustelun olevan ihan viimeisillään ja kerkesin vielä.

Tämä juttu nimittäin on niin, että hieman ihmettelen opposition kantoja tässä asiassa. Meidän suomalaisten ja nimenomaan työllistävien pienten yritysten ongelma on pääomien vähyys. Se on se todellinen ongelma. Tämän päivän yrittäjä kun lähtee yrittämään, hän törmää siihen samaan muuriin: hän ei saa pääomia sen yrityksen kehittämiseen. Pitäisi ostaa koneita, laitteita ja investoida, mutta rahan saanti on kiven alla. Ja nyt tällaisia pienyritystoimintaa lähdetään suosimaan, niin kuin Ruotsissa on tehty viisaasti — siellä pääomavaje ei ole läheskään niin suuri kuin meillä on. Elikkä tässä on tämä suuri viisaus, että meidän pitää kehittää näitä systeemejä, että pääomat jäävät Suomeen ja hyödyttävät suoma-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2018 vp

laista yhteiskuntaa. Vai näettekö sen parhaana vaihtoehtona, että yhtäkkiä sitten lähdetään sillä keinoin, että pääoma karkaa Suomesta ja menee semmoiseen paikkaan, mistä se ei välttämättä koskaan suomalaista yhteiskuntaa hyödyttämään tule?

Ymmärrän toki teidän duubionne ja kauhukuvanne — ne voisivat jossakin teoreettisessa käytännössä toteutuakin — mutta iso juttu on tässä kuitenkin se, että yritysten työllistävyyden kannalta on se investointien saaminen tähän maahan kaikkein tärkeintä. Jos yritykset eivät investoi, työpaikkoja ei synny. Jokainen tietää, että yritykseen, joka investoi vaikka 10 miljoonaa oman yrityksen kehittämiseen, syntyy helposti kymmeniä työpaikkoja rakentamisvaiheessa. Esimerkiksi Ilomantsiin tuleva teknisen hiilen tehdas: 25—30 miljoonan euron investointi, rakentamisvaiheessa sata työpaikkaa reilun vuoden ja sen jälkeen 50 työpaikkaa jatkuvasti. Senkin pääoman yhtiö on hankkinut markkinoilta ja erilaisilla järjestelyillä. Toivoisin, että ymmärrettäisiin tässä asiassa se, mikä on pienen yrityksen tilanne tässä maassa ja kuka tässä maassa työllistää. Se ei ole julkinen valta, vaan ne ovat pienet yritykset. [Pia Viitanen: Onko se pörssi-yhtiö?]

16.21 Touko Aalto vihr: Arvoisa rouva puhemies! Nyt on pakko muutama sana sanoa talousvaliokuntakollega Hoskoselle tästä osakesäästötilistä. Monet niistä asioista, mitä edustaja Hoskonen toi esiin, pitävät paikkansa, mutta mitä tulee tähän osakesäästötiliin, niin minä en ole nyt ihan varma, tiesikö edustaja Hoskonen, mistä esityksestä nyt oli kysymys, [Hannu Hoskonen: Tiedän, tiedän!] koska kun katsotaan kokonaisuudessaan tätä esitystä ja ylipäätään sitä keskustelua, mitä käytiin tuossa aikaisemmin jo valtion lisätalousarvion yhteydessä, rakenteellista alijäämää on jatkuvasti lisätty, ja jos tehdään tällaisia veroesityksiä, pitäisi pystyä miettimään niiden jonkinlaisia työllisyyteen ja talouteen liittyviä vaikutuksia.

Me tiedämme, kuinka paljon suomalaisia omistaa osakkeita tällä hetkellä. Edustaja Harakka voi korjata, jos muistan väärin, mutta taitaa olla noin nelisen prosenttia. [Timo Harakka: Omistaa useamman kuin kolme osaketta!] — Joo, kyllä näin, omistaa useamman kuin kolme osaketta. — Kun otetaan sitten huomioon, minkätyyppinen fiskaalinen vaikutus elikkä verotuottovaikutus tällä on — puhutaan 160 miljoonan euron kokonaisuudesta, ja siitä 60 miljoonaa euroa on lähdeveron puolelta menetyksiä — niin aika pienelle joukolle ihmisiä aika suuri hintalappu. Ja kun mietitään sitä, kuinka paljon tämä oikeastaan sitten auttaa ja mitä se vaikuttaa koko meidän verojärjestelmäämme, kun verojärjestelmän ideana on kuitenkin se, että pitäisi päästä kohti tiheämpää verojärjestelmää, missä ei olisi niin paljon poikkeuksia, jotta verojärjestelmä toteuttaisi hyvän verojärjestelmän peruseriaatteita eli sitä fiskaalista tavoitetta ja neutraliteettiperiaatetta, niin nyt tähän verojärjestelmään tuodaan uusi poikkeus, joka mahdollistaa käytännössä edullisemman verokohtelun niille ihmisille, joilla on taas pörssisijoitusomaisuutta. Ja kun mietitään, kuinka paljon niitä ihmisiä on, heitä ei ole kovinkaan paljoa.

Edustaja Hoskonen viittasi Ruotsiin, ja kun verrataan Ruotsiin, niin siellä on vähän samantyyppinen järjestelmä käytössä, mutta se on sellainen, että se ei pidä sisällään rahastojaa. Tästä Suomen esityksestä rahastot on suljettu pois, ja Ruotsissa kun katsotaan, kuinka paljon sijoittamisen määrä on kasvanut, se ei ole suoranaisesti kasvanut kovinkaan paljoa eikä osakkeiden arvokaan ole kasvanut, vaikka se on anteliaampi kuin Suomessa. Ei voida siis odottaa, että yhtäkkiä syntyisi iso kansankapitalismin rintama, kun näytöt ovat Ruotsissa aivan toiset. Kun ottaa huomioon hintalapun ja sen, keihin se kohdentuu, niin en pys-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2018 vp

ty ymmärtämään näitä monia hyviä tavoitteita, joita edustaja Hoskonen toi esiin, ja sitä, miten ne liittyvät tähän osakesäästötiliin.

Tässä lyhyesti, ja kuten edustaja Sarkkinenkin toi esiin, myös minä kannatan edustaja Ihalaisen hylkäysesitystä.

16.24 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Hylkäysesitys on äärimmäisen perusteltu tässä osakesäästötilin osalta. Täällä salissa on esitetty lukuisa määrä perusteluita sille, miksi tämä osakesäästötili kaikista hyvistä aikomuksistaan huolimatta on täysin väärä työkalu ja epäonnistunut hallituksen esitys, joten yritän tuoda tässä jonkun uuden näkökannan asiaan nimenomaan sen kautta, kuinka hyödyllinen, tärkeä ja välttämätön tällainen instrumentti ylisummaan on olemassa.

Surullinen tosiasia on se, että me emme ole koskaan käsitelleet emmekä tehneet lainsäädäntöä niin sanotuille vakuutuskuorille eli sijoitusvakuutuksille ja kapitalisaatiosopimuksille, joista jälkimmäisiä tämänkin salin osallistujilla joitakin on. Ne ovat vuosien saatossa syntyneet vakuutus pohjaisista tuotteista askel askeleelta sillä tavoin, että olemme jo tilanteessa, jossa ketään ei enää vakuuteta mutta niitä käsitellään ikään kuin vakuutuksina. Olisi ollut siis aivan välttämätöntä, että sijoitusvakuutuksista ja kapitalisaatiosopimuksista ylipäätään olisi tehty niitä koskevaa lainsäädäntöä ja sitten lähdetty vasta keskustelemaan siitä, laajennetaanko sitä osakesäästötilin kaltaiseen instrumenttiin, jossa on sitten omat rajoituksensa.

Miksi näin? Siksi, että nyt tähän lainsäädäntöön on esimerkiksi veropuolella ympätty myöskin näihin sijoitusvakuutuksiin ja suuriin sijoituksiin liittyvää kohtelua ilman, että koskaan olisi tehty sitä varsinaista lainsäädäntöä. Silloin olemme tilanteessa, jossa meillä on arvioiden mukaan 40 miljardin euron sijoitukset näissä instrumenteissa. Ja voidaan kysyä, kuinka hyödyllisiä, kuinka tärkeitä, kuinka edullisia ne ovat Suomen kannalta, halutaanko, että tällaisia tuotteita on edes olemassa, koska niihin liittyy niin poikkeukselliset veroedut. Niihin liittyy poikkeuksellinen lykkäysetu, jota voidaan hyödyntää kaikkein varakkaimpien ihmisten verosuunnittelussa, jopa aggressiivisessa verosuunnittelussa. Ja koska ei ole sitä tietoista päätöstä tehty, että tällaisia instrumentteja pitäisi ensinnäkään olla, tai sitten sitä päätöstä, millä tavalla niitä säädellään. Eikä vielääkään tehdä, vaan ilman tätä lainsäädäntöä joudutaan tilanteeseen, että sitä käytäntöä laajennetaan. — Tulen pönttöön jatkamaan puheenvuoroni loppuun. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Nyt on osittain pyritty tämän lainsäädännön yhteydessä puuttumaan myös niihin selkeisiin epäkohtiin, jotka johtavat verovuotoon Suomesta ulkomaille. Verohallintohan on huomauttanut, että juuri näiden vakuutuskuorien takia sadat miljoonat eurot Suomeen kuuluvaa verotuottoa menetetään.

Tässä on ehkä kaksi tai kolme keskeistä menettelyä. Yksi on se, että perintötilanteissa on äärimmäisen edullista siirtää eteenpäin näitä vakuutuskuoria ja — kuten tulee jatkossa olemaan — osakesäästötilejä perillisille edullisin ehdoin. Toinen seikka on se, että mikään ei rajoita sitä, että nämä tuotteet voidaan tulouttaa ulkomaille mahdollisesti matalan verotuksen tai olemattoman verotuksen maissa, sekä suuret vakuutuskuoret että pienemmät osakesäästötilit. Ja kolmanneksi, niihin on tähän asti pystynyt sijoittamaan paljon muutakin varallisuutta, jopa kiinteistöjä, jotta ne menevät Suomen verottajan ulottumattomiin.

Ne toimet, joita nyt tarvittaisiin näiden vakuutuskuorien torjumiseksi, eivät helposti tule kysymykseen sitten osakesäästötilin osalta. Esimerkiksi arvonnousuveron — niin sanottu exit tax, jota on esitetty näiden vakuutuskuorten veropaon estämiseksi — alarajaksi on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2018 vp

useimmiten esitetty miljoonan euron tuloja. Nyt niitä ei voida soveltaa tähän osakesäästötiliin sen tähden, että kyse on aivan eri tuotteesta.

Siksi, pähkinäkuoressa sanottuna, meillä pitäisi olla lainsäädäntö vakuutuskuorista ennen kuin lähdetään laajentamaan vakuutuskuorien käsitettä esitetyllä tavalla. Se on yksi traaginen lopputulema, jonka ansiosta osakesäästötilit tulevat olemaan yksi noro, jolla valtiovarainministeriön arvioiden mukaan 100 miljoonaa euroa menetetään Suomessa lykäysedun takia verotuottoa ja sen lisäksi vielä 50 miljoonaa euroa vuosittain ulkomaille — täysin sietämätön tilanne siinä vaiheessa, kun Suomen taloutta uhkaa kestävyysvaje ja julkisten palveluiden rahoittaminen on joka tapauksessa haasteellista.

16.30 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Olen usein sanonut, että minusta sinänsä sana ”kansankapitalismi” on ihan myönteinen. En periaatteessa pidä sanasta ”kapitalismi”, mutta kun siihen laittaa sanan ”kansa”, niin siitä pidän. Ja siksi on periaatteessa myönteistä, että mietimme, miten sitten myös se vähän pienempi ihminen, jos näin voi sanoa, voisi harjoittaa sijoitustoimintaa tätä päivää paremmin.

Mutta valitettavasti, puhemies, kyllä on todettava se, että tässä on käytetty varsin perusteltuja puheenvuoroja sen suhteen, että nimenomaisesti tämä muoto, jota nyt tarjotaan, ei yhtään kyllä auta sitä normaalia ihmistä, pieni- ja keskituloista ihmistä, vaan tämän osakesäästötilin houkuttelevuus liittyy siihen, että veronmaksua voidaan lykätä ja sitä voidaan välttää ja että voidaan minimaalisesti myöhemmin maksaa veroa.

Ja kuten tässä juuri edellä todettiin, se, että liki 60 miljoonaa on tässä tapauksessa valtio menettämässä verotuottoja, on kyllä kovin iso summa näinä päivinä, kun me puhumme samaan aikaan siitä, miten me tavallaan supistuvan talouskasvun olosuhteissa voimme kuitenkin tehdä ne välttämättömät parannukset, esimerkiksi suomalaisten vanhusten ja vammaisten ihmisten hoivaan, miten me voimme huolehtia siitä, että varhaiskasvatuksessa ryhmäkoot ovat sopivan kokoisia, tai miten voimme toimia niin, että aina leikkuri ei iskisi sen kaikkein pienituloisimman ihmisen kukkarolle. Silloin kun näistä puhutaan ja mietitään, mitä tässä ollaan tehty ja miltä tulevaisuuden talous näyttää, niin ei ole kovinkaan perusteltua, että me menemme antamaan tietyllä tavalla veroetuja tämänmuotoiselle toiminnalle.

En ole ollenkaan vakuuttunut siitä, että tämä lisää niin sanotun tavallisen ihmisen sijoittamismahdollisuuksia tai -haluja. Ensinnäkään kovin monella siihen ei ole rahaa, ja jos onkin, niin välttämättä tämän muodon houkuttelevuus ei ole sitten se ensimmäinen, vaan enemmänkin on arvioitu, että tämä saatettaisiin ottaa käyttöön silloin, kun halutaan nimenomaisesti vältellä veroja, ja se ei tietenkään ole koskaan kovinkaan kestävä yhtälö.

Ja täällä on myös usein mainittu tämä Ruotsin tilanne, jossa on eduiltaan vielä antoisampi ISK-tili, ja ei ole kuitenkaan käynyt niin, että se olisi lisännyt näiden osakesijoitusten määrää, vaan päinvastoin edelleen tämä tietynlainen vaurastumismahdollisuus on keskitynyt niille, jotka muutenkin siellä ovat.

Meillä on Suomessa äärimmäisen pieni joukko, joka tästä ehkä tosiasiaa hyötyisi, ja siksi mielestäni näinä aikoina on varsin perusteltua harkita tämä asia uudestaan ja hylätä esitys tässä vaiheessa.

16.33 Lauri Ihalainen sd: Arvoisa puhemies! Haluaisin vielä painottaa oikeastaan niitä asioita hylkäämisehdotuksen takana, joita muut ovat viisaalla tavalla ja asiantuntevasti lauseet.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2018 vp

Tässä on sellainen valuvika, että tässä menetykset ja hyödyt eivät ole tasapainossa, ja perusongelma on se, että tässä puhkotaan veropohjaa, rapautetaan veropohjaa, juuri sen takia, että osakesäästötilille kertyviä osinkoja ja myyntivoittoja ei veroteta. Se arvio on hallituksen esityksenkin perustelujen mukaan noin 100 miljoonaa, ja kaiken kukkuraksi, kun sitten tilin haltija on ulkomailta, siinä myöskin verokohtelu johtaa siihen, että siitä häviää 56 miljoonaa, eli 156 miljoonaa hupenee siihen nähden, mitä nämä hyödyt ovat. Ja Ruotsin kokemukset vähän viittaisivat siihen, että sijoittajien määrä ei välttämättä olekaan kasvanut.

Se, mihin me perustamme nämä näkemyksemme, on kahdenkin valtiovarainministeriön virkamiesasiantuntijatyöryhmän arviot. Toinen niistä haluaa sanoa, että pienten osinkojen verovapautta koskevilla säännöksillä ei olisi ilmeisiä ja välittömiä merkityksiä kotimaisen talouskasvun — on yhtä kuin työllisyyden —, suomalaisten kotitalouksien taloudellisen aktiviteetin ja sijoitusaktiivisuuden suhteen ja huojennuksista ei myöskään olisi olennaista vaikutusta kotimaisten yritysten rahoituksen saannin parantamiseksi.

Näillä perusteilla me katsoimme, että tämä esitys ei olisi kannattamisen arvoinen, ja sen takia esitämme sen hylkäämistä.

16.34 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tuossa katsoin nopeasti netistä tietoja suomalaisten talletuskäyttäytymisestä. Tällä hetkellä erilaisilla säästö- ja käyttelytileillä lepää noin 80 miljardia euroa. [Timo Harakka: Eivät ne lepää!] — No, ne ovat siellä, mutta käytännössä se on semmoista rahaa, joka ei kerta kaikkiaan tuota yhtään mitään, koska niiden tuottoprosentti on lähes nolla, koska se korko... [Timo Harakan välihuuto] — Arvoisa rouva puhemies, saisinko minä joskus puhua rauhassa? Edustaja Harakka on katsonut asiakseen joka paikkaan huutaa. Saa, ja kyllä välihuuto hyväksytään, mutta jatkuva häirintä ei mielestäni ole asiallista. — Joka tapauksessa, rouva puhemies, juttu on nimittäin niin, että ne 80 miljardia lepäävät siellä sellaisilla tileillä, joilla käytännössä ei ole mitään korkoa. Ne ovat lähes nollakorkoista rahaa. Eliikkä säästötilin omistaja ei saa mitään hyötyä. Siitäkin vähästä hyödystä, mitä hän muutaman sentin saa vuodessa — alle prosentinhan se on, en tarkkaan muista, mutta kuitenkin se korko on älyttömän pieni — pienen osan vie vielä valtio verona, mikä on tietysti aivan oikein. Mutta tämä 80 miljardia jos laitettaisiin tuottaviin yrityksiin toimimaan, varmasti se ihminen, joka sen rahan omistaa, saisi siitä paljon suuremman hyödyn ja sitten voisi siitä maksaa veroa enemmän. Eihän tässä valtiokaan häviä, kun se raha tällä hetkellä lepää nollakorolla ja siitä ei saa mitään tuottoa.

Aivan oikein, edustaja Aalto: te osaatte prosenttilaskun paremmin kuin minä — nuorempana miehenä varmasti osaatte — ja jos siellä käyttelytilin korko on tällä hetkellä nolla pilkku jotakin, käytännössä ei mitään, niin ei hän saa sieltä mitään tuottoa, ja jos inflaatio pikkusen on nyt jo lähtenyt liikkeelle, menemme miinuksen puolelle. Eliikkä minä en ymmärrä vasemmistopuolueiden näkemystä, minkä takia tätä vastustetaan, kun me yritämme parhaamme tehdä tähän maahan pääomia ja sillä keinoin saada liikkeelle, että saataisiin ne rahat pyörimään suomalaisten ihmisten hyvinvoinnin hyväksi.

Jokainen investointi, mikä Suomeen tulee lisää, aivan varmasti lisää kansantalouden voimaa. Se tuo palkkojen, sosiaaliturvamaksujen ja monen muun veron kautta tälle yhteiskunnalle lisää hyvää, ja se lisähyvä, mikä sinne kertyy, koituu sitten viimeksi kaikkien meidän eduksi, koska sillä me pystymme maksamaan velkojamme. Meillä on noin 107 miljardia euroa otettua valtionvelkaa, jonka nuoret maksavat. Tämä nykyinen sukupolvi, täällä suurin osa meistä salissa olevista kansanedustajista, ei näe sitä päivää, kun ne velat on mak-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2018 vp

settu, vaan ne ovat nämä nuoret, jotka sen maksavat: meidän lapset ja meidän lastenlapset. Elikkä tässä me otamme tavallaan heidän piikkiinsä sen, että me emme anna talouselämän nousta ja sitten veroja rakastamalla yritämme muka tätä hoitaa. Onhan se nähty homma viime vaalikaudella, kun veroja kiristettiin. Mitä aiheutettiin? Toistasataatuhatta työtöntä tuli lisää valtiolle ja julkisen talouden rahoitusasema heikkeni 39 miljardia euroa, kun vasemmisto oli vallassa viime vaalikaudella — kokoomus hoiti oman osansa, ja siellä oli vihreät ja vasemmistot, ja keitä siellä olikaan. Te laitotte tämän maan ihan kuule matalaksi, [Puhemies koputtaa] ja sen jälkeen vielä täällä rupeatte epäilemään, että tämä on väärin. Se oli väärin, mitä viime kaudella tapahtui.

16.37 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Tulee tässä keskustelussa mieleen, että joskus ajatellaan, että hyökkäys on paras puolustus. Mutta pysytään tässä itse asiassa. [Hannu Hoskosen välihuuto]

Arvoisa puhemies! Tässä osakesäästötilissä ei ole kyse vain verotuksen lykkäämismahdollisuuksista, sillä perintötilanteissa, ulkomaisten sijoittajien kohdalla ja silloin, jos tilinhaltija muuttaa ulkomaille, kyse on todellisista veromenetyksistä. Ministeriön arvion mukaan se on noin 160 miljoonaa, ja se ei ole mikään pieni raha. Se on pois muista asioista, palveluista, mikäli sitä ei saada takaisin dynaamisten vaikutusten puolesta, ja on siis paikallaan arvioida, saadaanko se takaisin dynaamisilla vaikutuksilla. Ainakaan Ruotsin esimerkki — siellä on paljon anteliaampi osakesäästötili — ei millään tavalla tue sitä arviota siitä, että se 160 miljoonaa saataisiin takaisin dynaamisten vaikutusten kautta. Eli tästä päästään johtopäätökseen, että veromenetykset ja saatavat hyödyt eivät ole tässä lakiesityksessä tasapainossa, joten lakiesitystä ei ole syytä edistää.

Arvoisa puhemies! Edustaja Hoskonen puhui pienistä yrityksistä, niiden pääoman saannista. Jos halutaan helpottaa pienten yritysten pääoman saantia, niin kannattaisi kohdistaa toimet pienten yritysten pääoman saannin helpottamiseen. [Timo Harakka: Oho!] Sitähän tämä esitys ei sinänsä tee.

Arvoisa puhemies! Tätä esitystä on perusteltu myös sillä, että tuodaan tämä osakesijoittaminen samalle linjalle kapitalisaatiosopimusten ja vakuutuskuorten kanssa. Näin varmasti tulisi olla, tulisi olla neutraali verokohtelu erilaisilla sijoitus- ja säästämismuodoilla. Mutta sitä ei tulisi tehdä niin, että laajennetaan veropohjavuotoja, vaan niin, että tukitaan veropohjan vuodot ja poistetaan verotuksen kierron mahdollisuuksia niiltä tuotteilta, joissa sitä jo on.

Arvoisa puhemies! Kun tässä puhutaan niistä rahoista, jotka makaavat ihmisten tileillä, niin on kuitenkin hyvä muistaa, että mediaanikotitalouden tilillä oleva summa on 5 000 euroa. Se ei ole mikään iso summa, ja se on semmoinen summa, mikä kannattaakin pitää siellä tilillä, jos tulee yllättävä meno. On siis kyseenalaista, kannattaako sellaisia summia edes lähteä sijoittamaan, koska pitää olla likvidiä varallisuutta, ettei kotitalous sitten ajaudu ongelmiin. Mutta meillä on myös kotitalouksia, joilla on paljon rahaa tilillä, ja niitä olisi hyvä saada tuottavaan käyttöön, se on aivan oikein. Mutta kyllä minä uskon, että me voisimme yrittää löytää siihen keinoja, jotka eivät tuota mittavia veromenetyksiä, varsinkin kun nyt on hyvin kyseenalaista, laittaako tämä esitys niitä rahoja edes liikkeelle. Ruotsin kokemusten valossa näin todennäköisesti ei tule käymään.

16.41 Touko Aalto vihr: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Hoskonen, minä yritin kirjoittaa jonkun verran noita tuomianne ajatuksia ylös, ja tämä seuraava puhe on sitten teille

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2018 vp

omistettu. [Hannu Hoskonen: Hyvä! Kiitos, se oli kauniisti tehty!] — Joo, koska kansankapitalismi on kaunis ajatus. Ihmisten lisääntyvä sijoitustoiminta on hyvä ja kannatettava asia, ja rahat pankkitililtä töihin, taseet töihin, sehän on hyvä ja kannatettava asia. Mutta se ongelma tulee siinä, että osakesäästötili veroinstrumenttina tukee huonosti näitä tavoitteita, vaikka juuri näillä tavoitteilla sitä perustellaan. Kun katsoo asiaa yhtään lähemmin, niin huomaa, että tavoitteet ja todellisuus ovat vähän eri maata, koska me nyt tiedämme, että sen osakesäästötilin kautta kuka tahansa voi ostaa ja myydä pörssiin, nimenomaan pörssiin, ei rahastoihin, listautuneiden ja listautumassa olevien yhtiöiden osakkeita. Sijoittaminen on siis rajattu pörssiosakkeisiin, ei rahastoihin, kuten tuotiin jo aikaisemmin esiin, ja jo tämä erottaa Suomen ja Ruotsin järjestelmät toisistaan.

Kuten edustaja Sarkkinenkin toi jo hyvin esiin, jos ihmisellä on pientä puskuria tilillä, niin ei se ensimmäinen sijoitusvaihtoehto ole yleensä pörssiosakkeet vaan ehkä enemmänkin jotkut hajautetut rahastot. Kuten aikaisemmin tuotiin jo esiin, niin kysymys on siitä, kuinka monella suomalaisella on tosiaan pörssiosakkeita. Kuten edustaja Harakka toi esiin, vain 4 prosentilla suomalaisista on enemmän kuin kolme osaketta, ja kun mietitään tätä ihmisten määrää, niin pitää pohtia, kuinka suurta verovaikutusta tämä esitys tarkoittaa. Verotuoton menetys, kuten tuotiin jo esiin, pyörii siinä 160 miljoonan euron huitteissa, eli melko suuri summa melko pientä ihmisryhmää kohtaan. Ei ole myöskään odotettavissa, että tuo 4 prosenttia kasvaa ehkä 40 prosentiksi ja miljardit saadaan tileiltä pörssiosakkeisiin, koska eivät tavallisten ihmisten puskurit yhtäkkiä kasva. Kuten tuotiin esiin, niin tavallisin sijoitusmuoto on yhä seinissä ja omassa kodissa ja kenties autossa.

Ruotsissa vastaava malli, se paljon avokätisempi malli verrattuna Suomen järjestelmään, ei ole lisännyt sijoitusten kokonaisarvoa tai määrää, lähinnä rahan siirtymää muilta tileiltä ns. ISK-tileille, joissa on huokeampi verokohtelu. Ja nämä verotuoton menetykset, kuten tuotiin jo esiin, liittyvät siihen, että osakesäästötileillä olevista osingoista ja osakkeiden myyntivoitosta ei tarvitse maksaa lainkaan veroa ennen kuin niitä on nostanut tililtä, edustaja Hoskonen. Kun ottaa huomioon sen, että tilille laitettava alkupääoma on rajattu siihen 50 000 euroon... [Edustaja Hoskonen poistuu salista] — Minä kinkkaan sinne puhumaan tämän puheen edustaja Hoskoselle loppuun. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Mietitään sitä 50 000 euron asiaa. Jos minulla olisi tässä, tai edustaja Hoskosella, se 50 000 euron osakesalkku tai 50 000 euroa ylimääräistä, niin se voitaisiin laittaa sinne tilille. Se on se maksimisumma. Minulla varmaan saattaisi olla siinä vaiheessa jo aika paljon tietoa ja tuntemusta sijoitusmarkkinoista, ja voisin sijoittaa rahat hyviin katsomiini kohteisiin ja tietämiini osakkeisiin. Voisin lihottaa tiliä osingoilla ja hyvillä myyntivoitoilla ja välttäisin siis kaikki osinko- ja myyntivoittoverot sillä, että osakesäästötili olisi käytännössä minun perintöni. Ja kun jättäisin tämän maallisen taipaleeni jossain vaiheessa, niin perillisten ei tarvitsisi maksaa kuin sen osakkeiden senhetkisten arvojen mukaista perintöveroa, eli omaisuuden arvon nousua ei huomioitaisi laisinkaan. Jos haluaisin käyttää tuon perintöni itse, niin voisin siirtää kirjani vaikka etelään tai saada komennon Brysseliin, kuten edustaja Harakan kanssa puhuttiin, ja voisin nostaa osakesäästötilin tuottoja sieltä käsin maiden välisten verosopimusten kautta käytännössä nollaverolla. Ja jos puhutaan hyvästä verojärjestelmästä, sen tunnusmerkkejä on fiskaalisen tavoitteen toteuttaminen ja neutraalisuus. Tavoitteena tulisi olla sen verojärjestelmän tiivistäminen ja yksinkertaistaminen, ei sitä puhkovien poikkeuksien lisääminen.

Edustaja Hoskonen siellä jossain, voi kysyä, onko järkevää tehdä verojärjestelmään erillinen poikkeus, joka mahdollistaa erilliselle tilille sijoitetun varallisuuden erillisen vero-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2018 vp

kohtelun. Mielestämme tämä ei ole järkevää, etenkin kun se hyödyttää vain hyvin harvoja ja maksaa hyvin paljon. Edustaja Hoskonen, voisın sanoa, että ei pidä mennä helppoon viipuu. Moni paketti päältä kaunis ja niin edelleen.

16.46 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Nyt kun tämä esitys on toisessa käsittelyssä, niin on tässä sellainen pieni järkiintyminen tullut siitä ensimmäisestä käsittelystä, että nyt tätä esitystä vastustavalla vihervasemmistolla sentään on joitain konkreettisia esimerkkejä esittää, mikä tässä hallituksen esityksessä saattaisi olla vikana. Periaatteellisestihan tietenkin on toivottavaa, että suomalaisten osakeomistus kasvaisi siitä 4 prosentista, niin että useampi omistaisi pörssiosakkeita. Todettakoon edelleenkin, että tämä 160 miljoonaa mahdollista veronmenetystä on spekulatiivinen laskelma perustuen siihen, että tälle kyseiselle osakesäästötilille nyt tulisi tietynsuuruinen käyttö eli että se kiinnostaisi sen verran kuin arvellaan. Näinhän ei aina ole ollut, ja nämä spekulatiot eivät aina ole toteutuneet, kuten totesin aiemmin esimerkiksi autoveron höllentämisen osalta.

Mutta se, mikä veronkierto on kysymyksessä, on veronsiirto, olkoonkin niin, että tiettyjä esimerkkejä on esitetty mahdollisuudesta siihen, että vero saattaisi jäädä joissain olosuhteissa maksamatta. Ja miksi osakesäästämisen pitäisi olla huonommassa asemassa kuin sijoitusrahastoon säästämisen? Eli kun sijoitusrahastossa pääoma pystyy kertymään verottomana, osakkeet pystytään siellä siirtämään toiseen osakkeeseen verottomana ilman, että tarvitsee maksaa myyntivoiton veroa siinä välissä, niin miksi sijoitusrahastot ovat tässä suhteessa parempia sijoitusinstrumentteja? Miksei annettaisi myös piensijoittajille mahdollisuutta tehdä vastaavaa osakesijoituksilla?

Ja ennen kaikkea, jos tässä esityksessä nyt sitten on niitä ongelmia eli näitä mainittuja ulkomaan sijoituksia ja vastaavia: Miksi sitten ei ole kehitetty tähän minkään näköisiä pykälävalastauseita ja muutosehdotuksia ensimmäiseen käsittelyyn vaan ainoastaan esitetään hylkäystä tälle esitykselle? Onko kysymys laiskuudesta vai osaamattomuudesta? [Pia Viitanen: Hallitus ei ole selvittänyt itse näitä asioita!]

16.47 Sofia Vikman kok: Arvoisa puhemies! On tärkeää huomata se, että osakesäästötili ei vapauta verojen maksusta vaan ainoastaan siirtää verotuksen toteuttamisen varojen nostohetkeen. Valtio saa aina lopulta omansa. [Pia Viitanen: Ei saa!] Verotuksen lykkääntymisellä on nimenomaan tarkoitus kannustaa yhä useampia suomalaisia sijoittamaan pitkäjänteisesti, mikä myöhemmin tuottaa hyötyä sekä suurempina verotuloina että tavallisten ahkerien suomalaisten taloudellisen aseman kohentumisena. Se tuo hyvinvointia.

Tili on kerännyt täällä vasemmistopuolueista kritiikkiä. On kertakaikkisen vaikeaa ymmärtää, miksi vasemmisto vastustaa uudistusta, jolla nimenomaan parannetaan tavallisen suomalaisen piensijoittajan asemaa [Touko Aallon välihuuto] ja helpotetaan kotimaisten yritysten rahoituksen saantia. Esimerkiksi Ruotsissa ja Norjassa vastaavat tilimallit ovat olleet suosittuja sekä lisänneet ihmisten kiinnostusta sijoittamista ja omaa taloudenpitoa kohtaan.

On hyvä, että Suomessa saamme nyt osakesäästötilin voimaan tämän lakiesityksen hyväksymisen kautta, ja siinä tarkoituksena on nimenomaan kannustaa suomalaisia aktiiviseen säästämiseen ja sijoittamiseen.

16.49 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Lähdetään nyt ensiksikin siitä liikkeelle, että mikä ongelma on siinä 80 miljardissa eurossa, joka on pankkitileillä. Se ei ole lepää-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2018 vp

vää rahaa, se on pankkien käyttämää rahaa. Se on lainaustoiminnan vakuutta, jota pankit käyttävät. Mutta totta on se, että sen korko on varsin matala tavalliselle säästäjälle. No, sitten pitää kysyä, ihan näin mikrotasolla: jos pankkitilin korko on nolla ja jokainen tietää, että osakkeisiin sijoittamalla keskipitkällä aikavälillä saa useiden prosenttien tuoton, samoin rahastoista, niin miksi ihmeessä suomalaiset eivät sitten tee näitä sijoituksia? Se on sitä paitsi helppoa. Se argumentti osakesäästötilin puolesta, että se helpottaisi jollakin tavalla sijoittamista, on täysin vääristynyt, koska rahastosijoittaminen on äärimmäisen helppoa ja jopa arvo-osuustilin perustaminen on helppoa. Miksi eivät suomalaiset rationaaliset kuluttajat toimi älykkäästi ja ota parempaa tuottoa? Siksi, että sitä rahaa ei ole tai sitä riskiä ei tohdi ottaa. Jos meillä tyypillisellä suomalaisella on omaisuutta pankkitilillä 5 000 euroa, niin se ei varmaankaan mahdollista sitä, että lähdetään laajamuotoiseen sijoitustoimintaan. Tämä peruslähtökohta, että saisimme suomalaisille lisää sijoitettavaa ansiotuloa, tietenkin tarkoittaa sitä, että paras toimi kansankapitalismin edistämiseksi on pieni- ja keskituloisten suomalaisten ansioveron alennus sekä palkansaajille että eläkeläisille.

Se, mikä valtiovarainvaliokunnan verojaoston jäsentä tässä erityisesti murehduuttaa, on se, että näitä tuotteita — kapitalisaatiosopimuksia, sijoitusvakuutuksia ja nyt jatkossa mahdollisesti myös osakesäästötilejä — myydään nimenomaan sillä perusteella, että verokarhu jää nuoleman näppejään, juuri sillä verohyödyllä, joka tässä toteutuu. Ja tietenkin pankki- ja finanssiala mielellään ottaa tuon erotuksen itselleen. Silloin on pakko muistuttaa siitä niitä edustajia, jotka optimistisesti ajattelevat, että joskus ne verot maksetaan, että nämä samat finanssialan osaajat ja suoranainen asiantuntijoiden armeija on valjastettu kertomaan — nyt toistaiseksi vain varakkaille mutta jatkossa ehkä myös vähemmän varakkaille suomalaisille — miten perintötilanteissa ja muissa erityistilanteissa vältetään kokonaan veron maksaminen, ja siitä syntyy aidosti valtiovarainministeriön virkavastuulla tekemä arvio siitä, että se veromenetys on 100 miljoonaa euroa kotimaisiin tarkoituksiin ja noin 60 miljoonaa euroa ulkomaille. [Puhemies koputtaa — Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Jatkan vielä lyhyesti pöntöstä, koska nämä tosiasiat on välttämättä saatava kirjattua pöytäkirjoihin. — Eli on tehty arvio siitä, mikä on veromenetys ulkomaille. Tässä sitten pohdittiin, onko tässä nyt opposition laiskuutta, kun ei ole esitetty pykälämuutoksia. Päinvastoin hallituksen vastuullehan kuuluisi antaa siitä arvio, miten EU-oikeus suhteutuu siihen, onko ulkomaalaisilla sijoittajilla täydet oikeudet sijoittaa näihin suomalaisiin instrumentteihin. Me olemme keskustelleet sote-lakien ympärillä notifikaatiosta aamusta iltaan ja yöstä aamuun ja keskustelleet siitä, minkälainen oikeusvarmuus tulisi olla siitä, miten EU-oikeus suhteutuu niihin. Nyt meillä ei ole tämän lain suhteen hallitus tehnyt minkäänlaista selvitystä siitä, miten tämä EU-oikeuden mukaan menee: onko ulkomaalaisilla oikeus sijoittaa näihin suomalaisiin tuotteisiin samoilla ehdoilla ja näin käytännössä välttää veroja. Tämä on jo itsessään varsin vastuutonta. Lakiesityksessä vain todetaan, että lähtökohtana on se, että tämä ei päde ulkomaalaisiin. Sitä ei ole todennettu millään tavalla.

Kuten nyt on jo ehkä melko moneen kertaan tullut todettua, tämä on surullinen luku lainsäädännön historiassa, koska päämäärä meillä kaikilla on yhteinen: me toivomme ja teemme kaikkemme täällä sen eteen, että suomalaisella pienituloisella kansalaisella olisi tulevaisuudenuskoa ja siihen tarvittavat taloudelliset välineet. Tämä on väärä työkalu. Tehkäämme ponnekasta työtä niiden oikeiden työkalujen luomiseksi.

16.54 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! On hyvä, että edustaja Harakka käytti tämän puheenvuoron ja tämä erittäin viisas perusteluketju, millä olemme tulleet tähän ajatteluun,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2018 vp

jää sitten myös pöytäkirjoihin. Kun täällä edustaja Vikman aiemmin sanoi, että kyllähän valtio aina saa veronsa takaisin, niin näin nimenomaisesti ei ole, vaan päinvastoin täällä on tehty arvio siitä, että juuri tämän lykkääntymismahdollisuuden kautta veromenetyksiä valtiovarainministeriön oman esityksen mukaan tulee olemaan arviolta semmoinen 160 miljoonaa, liki, koska tämä malli on kuitenkin sellainen, että sitä veron maksua voi välttää esimerkiksi sillä, että siirretään voitot ulkomaille, tai sitten ihan esimerkiksi kotimaisissa perintötilanteissa. Eli tästä on kysymys.

Sitten toinen seikka, minkä halusin sanoa, on se, että kun täällä sanotaan, että yritykset nyt saavat sitten rahoitusta, niin viime kerralla, kun ykköskäsittelyssä pohdimme tätä asiaa, nousi merkittävästi esiin, että niinpä niin mutta mitkä yritykset. Sen pienen yrityksen, joka tästä sitten voisi mahdollisesti pääomia saada, täytyy olla pörssissä. Ei mikä tahansa pieni yritys ole pörssiyritys, eivät ne tästä mitään hyödy, vaan sitten mahdollisesti nimenomaan yritykset, jotka ovat siellä pörssissä.

Ja kun tässä nyt puhutaan näistä ”vasemmisto”- ja ”oikeisto”-termeistä, niin sanotaanko nyt suoraan, että ainakin itse sosiaalidemokraattina suhtaudun tähän kriittisesti juuri siksi, että näen kovin välinpitämättömänä sen, että suomalainen oikeistopuolue kokoomus on ainoa puolue, joka esimerkiksi ei halua kirjata lakiin sitovaa henkilöstömitoitusta vaikkapa hoitajien osalta, vanhuuden hoivan osalta, niin että siellä olisi arvokas hoiva. Ja minä ihan oikeasti sanon, että sivistysvaltiolla täytyy olla tällaiseen varoja. Ja tulevaisuudessa, tulevina vuosina, talousluvut eivät ennusta kovinkaan hyvää, ja en halua nähdä sitä tilannetta, että sanotaan, että siksi meillä ei jälleen ole mahdollisuutta ja aikaa varata almanakkaamme näille meidän vanhuksille ja lapsille, jotka hyvän hoidon tarvitsevat, koska kaikkein hyväosaisimmat sinänsä kävivät ensin tällä rahakirstulla. Näin se ei, puhemies, kerta kaikkiaan saa olla.

Minusta oli aika hyvä havainto tämä edustaja Harakan puhe tästä kansankapitalismista, koska kovinkaan monella pieni- ja keskituloisella ihmisellä tänä päivänä ei niitä varoja tai säästöjä kovin paljoa edes kerry. Joten varmasti hyvä keino, jos halutaan sitä verotusta käyttää, olisi ainakin se, niin kuin sosiaalidemokraatit ovat esittäneetkin, että pieni- ja keskituloisten palkansaajien, pieni- ja keskituloisten eläkkeensaajien ja työttömien verotus olisi kevyempää kuin mitä hallitus esittää, ihan normaali tuloverotus.

16.57 Touko Aalto vihr: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Vikman kysyi, minkä takia salin tämä laita ei ole innostunut tästä osakesäästötilistä. Tavoitteista kaikki olemme samaa mieltä, kuten moni tässä on tuonut jo esiin. Ja suorat vastaukset edustaja Vikmanin kysymyksiin: Miten te näette tämän muunto-ongelman perintö- ja lahjaverotuksen yhteydessä, nimenomaan sen, jos minä pystyn tämän osakesäästötilin kautta välttämään osinkojen ja myyntituottojen verotuksen ja näin? Ja ylipäätään sitten taas toinen juttu, tämä tilinhalijan siirtäminen ulkomaisiin käsiin, toisaalta ne kustannukset suhteessa näihin hyötyihin, 160 miljoonaa euroa suhteessa näihin hyötyihin, toisaalta verojärjestelmän kehittäminen, siinä vastavirtaan uiminen ja ylipäätään tämän alijäämän lisääntyminen — ehkä tässä vaiheessa nämä argumentit, kun ne laitetaan listalle tässä näin, ovat, edustaja Vikman, teidän argumenttejanne vastaan, ja mielelläni kuulisin, miten perustelette näitä teidän näkemyksiänne. Kun täältä on tullut pitkät listat erilaisia perusteluita, niin toivoisin, että olisi jotakin muutakin vastaan kuin että puhutaan vain, että kuka istuu missäkin puolella salia täällä näin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2018 vp

16.58 Sofia Vikman kok: Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa tulee hyvin esiin erilaiset näkemykset verotuksesta. Siinä missä kokoomus uskoo siihen, että ihmisiä kannattaa kannustaa ahkeruuteen, työntekoon madaltamalla työn, yrittämisen verotusta ja myöskin osana sitä kannustaa ihmisiä, suomalaisia, aktiiviseen säästämiseen ja sijoittamiseen, tällä tilillä samalla helpotetaan suomalaisten yritysten mahdollisuuksia saada pääomaa toiminnan laajentamiseen ja uusiin investointeihin. Verotuksella on aina myös välillisiä vaikutuksia. Siinä kannattaa pyrkiä kannustavuuteen, kannattaa pyrkiä kaikkiin keinoin luomaan tavallisille, ahkerille, keskituloisillekin suomalaisille mahdollisuuksia parantaa omaa taloudellista asemaansa ja hyvinvointiaan. Siitä on kysymys.

Tämä salin toinen laita ja vasemmisto tuntuvat uskovan siihen, että hyvinvointi lisääntyy laittamalla veroa veron päälle. Unohdetaan kokonaan se, että yksikään kansakunta ei vielä koskaan ole menestynyt verottamalla kansalaisten aktiivisuutta kuoliaaksi. Eli kannustetaan työntekoon, kannustetaan yrittämiseen ja osakesäästötilin kohdalla kannustetaan tavallisia suomalaisia säästämiseen ja sijoittamiseen. Se parantaa hyvinvointia.

17.00 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Kyllähän hallituspuolueiden, talousvaliokunnan ja valtiovarainvaliokunnan jäsenet täällä loistavat poissaolollaan, ja on näin, että tämä keskustelu itse asiasta sen sijaan, että puhutaan erilaisista poliittisista mielikuvista, jää tällä tavoin valitettavan yksipuoliseksi. On näin, että veronvälttely ei ole se suunta, johon kaikkia suomalaisia tulisi kannustaa. Vaihtoehtoja on. Jos ajatellaan, että meillä on käytettävissämme 160 miljoonaa euroa, joka on siis arvioitu veromenetys tästä osaketilistä, niin mihin se olisi viisainta käyttää? Olisiko 160 miljoonaa pieni- ja keskituloisten palkansaajien tuloveroalennukseen hyvä ratkaisu vai eikö olisi? Nostaisiko se tavallisten suomalaisten elintasoa ja mahdollisuuksia omaan taloudelliseen tulevaisuuteensa?

On aivan selvää, että se 160 miljoonaa euroa, joka tässä menetetään, ja niistä 60 miljoonaa pysyvästi ulkomaille, on poissa siitä mahdollisuudesta, joka meillä on alentaa työn verotusta. Ja täytyy sanoa, että nämä valinnat, jotka liittyvät sekä esimerkiksi osakesäästötilin kautta menetettävään tuloon että esimerkiksi perintö- ja lahjaveron poistamisen kautta menetettävään tuloon, ovat kaikki todella vahvasti eriarvoistavia, omaisuuden ja omistamisen yksipuolista jakautumista korostavia toimia, joissa pieni- ja keskituloiset suomalaiset jäävät tappiolle.

Nyt jos puhutaan siitä, kenellä on oikeasti halua sitten alentaa vaikkapa sijoittamisen verotusta, niin murto-osalla tämän vahingollisen osakesäästötilin kustannuksista voimme suoraan laskea esimerkiksi piensijoittajien osinkoveroa. Mikä ettei: lasketaan se 25,5 prosentista suoraan 20 prosenttiin. Silloin emme puhko veropohjaa emmekä rakenna uusia härpäkkeitä emmekä työllistä verosuunnittelun ammattilaisia emmekä kannusta ihmisiä muuttamaan ulkomaille tai tekemään epämääräisiä perintösuunnitelmia, vaan tässä ja nyt teemme osakesijoituksesta kannattavampaa. Tämä sopii meille, koska se tarkoittaa sitä, että laskemme vain verotuksen tasoa. Se sopii meille, mutta se, että joka kerta täytyy tehdä tällaisia merkillisiä verohärpäkkeitä ja heikentää veropohjaa, tehdä siihen reikiä ja monimutkaistaa järjestelmää entisestään ja työllistää verokonsultteja, on täysin vastuutonta ja epätarkoituksenmukaista.

17.03 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Minusta on aika jännää, että tässä tietynlaisessa terminologiassa, mitä kuulee usein kokoomukselta, on se, että aina jos on vähän varakaampia, niin silloin heitä kannustetaan sillä, että heille annetaan lisää vaikka verohelpo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2018 vp

tuksia, ja silloin kun on pienituloisia, työttömiä, opiskelijoita, pienituloisia eläkkeensaajia, niin heitä kannustetaan sillä, että leikataanpa hieman etuuksia pois. Ja kun tässä nyt on laitettu vähän niin kuin mittasuhteeseen tätä 160:tä miljoonaa, mitä olemme vailla sitten tulevaisuudessa, jos tämä menee, niin muistelinpa, paljonko maksoi se, kun kokoomus väen vängällä halusi leikata vaikkapa opiskelijoiden opintotukea kolmanneksella. Tällä hinnalla sekin oltaisiin voitu välttää.

Mutta viimeksi kun keskustelimme tästä asiasta, ykköskäsittelyssä, niin silloin toimme esiin myös sen mittaluokan — kun nyt tämä hoitajamitoitus pitäisi saada — että me puhumme suurin piirtein samoista miljoonaluokista, niin että tällä rahalla pystyttäisiin jo pitkälle hoitamaan tätä vanhusten hoivaa kuntoon.

Ja tämä keskustelu vain kuvastaa sitä, että meidän on tehtävä täällä arvovalintoja. Ja muistan viimeksikin kaivaneeni tämän erinomaisen paperin esille, tähän on oikeasti ollut sähköisessä muodossa, mutta myönnän, että tulostin tämän nyt, koska tämä minua niin kiinnosti aikanaan, kun keskustalainen talouden asiantuntija, edustaja Olavi Ala-Nissilä, kunnioitettu valtiovarainvaliokunnan jäsen, on tviitannut sitten taas, mitä tulee kokoomuksen verolupauksiin: ”Valtiovarainministerin puolue kokoomus on luvannut poistaa jo varainsiirtoveron, perintö- ja lahjaveron, autoveron sekä hulppeat tuloveronkevennykset, yhteensä noin 5 miljardia? Eläkeparannuksia kritisoidaan, mutta veropopulismilla ei ole rajaa”, sanoo hallituspuolueen, pääministeripuolueen Olavi Ala-Nissilä, ja tässä olen hänen kanssaan samaa mieltä. Jos puhutaan vastuullisesta taloudenpidosta, vastuullisuudesta ja kannustuksesta — huom., kannustuksesta — niin en ymmärrä, miten kokoomuksen verolupaukset esimerkiksi varainsiirtoveron poistamisesta tai muusta, jotka maksavat todella paljon, lisäävät niin sanotusta kannustavasta näkökulmasta yhtikäs mitään. Eli kiinnostaisi nyt tietää, mikä se kokoomuksen vero-ohjelma on ja miten sitten meinataan rahoittaa myös nämä puheissa hyvät teot, kun sitten tosiasiasa rahaa niihin ei haluta laittaa.

17.06 Sofia Vikman kok: Arvoisa rouva puhemies! Verotus ei ole nollasummapeliä, kuten edustaja Viitanen tässä edellisessä puheenvuorossa antoi ymmärtää. Verotus ei ole nollasummapeliä, jossa on kyse pelkästään varojen keräämisestä valtiolle. Veroilla on aina myös välillisiä vaikutuksia kansalaisten käyttäytymiseen. Myös tämä on otettava huomioon, kun verotuksen kokonaisuudesta puhutaan. Ja kun tämä huomioidaan, niin siihen nähden täällä ei vielä ole tullut uskottavia argumentteja sen puolesta, miksi vastustaa osakesäästötiliä, jolla nimenomaan parannetaan aivan tavallisten suomalaisten piensijoittajien asemaa ja helpotetaan kotimaisten yritysten rahoituksen saantia. Ja se jos mikä edesauttaa hyvinvointia ja luo hyvää koko Suomelle, nimenomaan myös välillisten vaikutusten kautta, koska verotus ei ole nollasummapeliä, jossa vain loputtomiin kerättäisiin rahoitusta valtiolle, ja pelkästään veroja korottamalla loputtomiin ei verokertymä nouse, kuten demarit tuntuvat ajattelevan.

17.07 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Se vaikutus, mikä jopa valtiovarainministeriön oman arvion mukaan tällä esityksellä kuitenkin on, on se, että valtio menettää verotuloja liki 160 miljoonaa. [Timo Harakka: Vuodessa!] Se on ihan se vaikutus, mistä täällä valtiovarainministeri itse puhuu näissä esittelyteksteissä. Se on ihan se vaikutus, ja olemme nyt vain yrittäneet kertoa, että vailla tätä rahaa valtio tulevaisuudessa on, ja sitten tullaan sanomaan, että oho, taas rahat loppuivat ja taas kerran se pieni ihminen joutuu tinkimään

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2018 vp

tai rahaa ei olekaan hoitaa sitä hoitajamitoitusta tai vanhusten hoivaa kuntoon. Näinhän se logiikka menee, ja se on kaiken kaikkiaan hyvin ikävää.

Mutta jos täällä kokoomus nyt on tänään sitä mieltä, että ei väliä, vaikka tässäkin taas verorahoja menetetään, niin jos te täällä sitoudutte siihen, että te tulette kannattamaan tämän 0,7-mitoituksen kirjaamista lakiin, niin sitten ymmärtäisin hieman enemmän näitä puheen- vuoroja. Mutta kun samaan aikaan tästä asiasta kiemurrellaan kiemurteleamisen jälkeen, että päästään vastaamasta, kannattaako kokoomus vai ei, niin sitten tämä kyllä pikkuisen ihmetyttää, kun rahaa tuntuu riittävän aina johonkin mutta jollekin toiselle ei.

17.09 Sofia Vikman kok: Arvoisa puhemies! Kerrataan nyt vielä kerran. Eli kun teemme toimia, joilla parannetaan tavallisten suomalaisten asemaa ja parannetaan yritysten mahdollisuuksia saada rahoitusta, se tarkoittaa esimerkiksi sitä, että yrityksillä on paremmat edellytykset työllistää. Juuri tänään viimeksi olemme saaneet erittäin hyviä uutisia siitä, miten hallitus on onnistunut parantamaan työllisyyttä Suomessa. Mitä useampi suomalainen on töissä, sitä paremmin meillä on mahdollisuudet taistaa valtion velkaantumisen ja huolehtia tärkeistä palveluista ja ikäihmisten hoivasta, johon viittasitte. [Pia Viitanen: Miten se tähän liittyy?] — Itse viittasitte siihen.

17.09 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Voimme puhua mielikuvista, voimme puhua numeroista. Sekä talousvaliokunta että valtiovarainvaliokunta käsittelevät tätä osakesäästötiliä kahdessa eri hallituksen esityksessä, ja siellä on numeroita. Siellä on sellaisia numeroita, että noin 160 miljoonaa euroa vuodessa on veromenetys silloin, kun tämä on joitakin vuosia ollut toiminnassa. Te voitte esittää kilpailevat numerot. Te olette siis sitä mieltä, että 160 miljoonan menetystä ei tapahdu, vaan valtio saa tuloa. Paljonko valtio saa tuloa? 10 miljoonaa, 100 miljoonaa, miljardin? Miksi tämä on hyvä hanke? Tämä kaikki vain sen takia, että esittää ne teidän lukemanne, joihin valtiovarainministeriö ilmeisesti ei ole kyennyt, jotta voimme käydä täällä asiaperusteista ja faktoihin perustuvaa, valistunutta keskustelua siitä, mitkä ovat tämänkin esityksen edulliset ja vähemmän edulliset puolet. Muutoin voimme lopettaa keskustelun tähän.

17.11 Touko Aalto vihr: Arvoisa puhemies! Hyvin lyhyesti enää sanon tähän yhteyteen.

Samaa mieltä olen edustaja Vikmanin kanssa siitä, että täytyy tehdä toimia. Juuri näin, täytyy tehdä toimia, esimerkiksi sekin, mikä on jo tuotu tässä keskustelussa esiin: muun muassa pieni- ja keskituloisten ansiotulon verotuksen keventäminen olisi toimi, mikä voitaisiin tehdä. Me voisimme myös keventää osinkojen verotusta, sekin on toimi. Nämä ovat toimia, jotka voisivat auttaa siirtymään kohti tavoitetta, jonka tekin olette kuvanneet, mutta tässä keskustelussa on jäänyt täysin auki kaikki substanssiargumentaatio tämän osakesäästötilityövälineen osalta. Te voisitte käyttää argumentteja siitä ettekä kuvata niinkään puoluevärejä täällä. Toinen puoli yrittää käydä substanssikeskustelua ja toinen mielikuva- keskustelua.

17.12 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Se tietenkin tähän vielä lisäten, että jotta me emme kävisi mielikuvakeskusteluja vaan substanssikeskustelua ja aukitoisimme puolueiden välisiä ajattelueroja esimerkiksi eriarvoisuuden torjumisesta tai vaikka verokysymyksestä, niin mielelläni sitten näkisin kokoomuksen virallisen vero-ohjelman ja luvut sen taustalla. [Timo Harakka: Totta!] Nimittäin SDP:hän on eduskunnan tietopalvelun apua

Pöytäkirjan asiakohta PTK 165/2018 vp

käyttäen laskenut oman vaihtoehtobudjettinsa verolinjauksen luvut, ja siellä me esimerkiksi olisimme nimenomaan sitä pienituloista ja keskituloista palkansaajaa, eläkeläistä, opiskelijaa, työtöntä verottamassa vähemmän kuin hallitus verottaa. Eli ihan turha luoda taas ehkä sellaista mielikuvaa, että kokoomus täällä verottaisi heitä kevyemmin. Päinvastoin rahaa tuntuu riittävän miljoonaperintöjen veronkevennyksiin ja suurten metsäomistusten veronkevennyksiin. Kyllähän näihin rahaa riittää.

Eli täällä kun lukuja kaivattiin, niin varmasti tulemme sitten näkemään vaalien alla tärkeää keskustelua ja kansalaiset tulevat kuulemaan näistä eri vaihtoehdoista ja myös luvuista niiden takana.

17.13 Olli-Poika Parviainen vihr: Arvoisa puhemies! Lyhyesti. Täällä on keskusteltu aiheesta jo pidempään. Osakesäästötilihän on ajatuksena mitä parhain, ja ajatus siitä, että kannustamme ihmisiä sijoittamaan ja saamme piensijoittamista edistettyä Suomessa, on hyvä tavoite. Ja kun tämä kytketään esimerkiksi koulujen talouskasvatukseen, niin meidän on mahdollista saada aivan uudenlaista potkua suomalaisten sijoittamiseen. Mutta valitettavasti näyttää siltä, että tämä esitetty osakesäästötilimalli ei kuitenkaan näitä toiveita täytä vaan päinvastoin se johtaa meidät uusien haasteiden ja kysymysten äärelle.

Tässä tilanteessa, kun katsomme, että viimeksi tänään on tullut viestiä siitä, että kaikki puolueet eivät kannata esimerkiksi maksutonta toisen asteen koulutusta, mutta kuitenkin meillä on sitten varaa ottaa se riski, lähtekö 100 miljoonaa euroa valtiontaloudesta tällaisen sinänsä kauniin ajatuksen mutta lopulta varsin epätoimivan mallin takia, meidän on tehtävä niitä arvovalintoja. Minun nähdäkseni se arvovalinta on silloin se, että tällainen osakesäästötili pitäisi palauttaa valmisteluun ja pitäisi hakea jokin sellainen malli, joka oikeasti vastaisi sitä tarkoitusta, jonka varmasti suurin osa tässä salissa haluaa toteuttaa.

Jatkaisin vielä siitä, että meidän kannattaa tarkastella ihmisten talousosaamista ja talousaktiivisuutta tosiaan laajemmin kuin vain niin, että keskitytään siihen ryhmään, joka pystyy sijoituksia tekemään — lähteä siitä, että tulevaisuudessa yhä useammalla olisi mahdollisuus kokeilla, miten markkinataloutta voi sijoitusmielessäkin käyttää myös riskittävästi. Nämä ovat hyviä ajatuksia, mutta kuten sanottua, valitettavasti osakesäästötili nyt esitetyssä muodossa ei näitä toiveita tulisi täyttämään.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.